

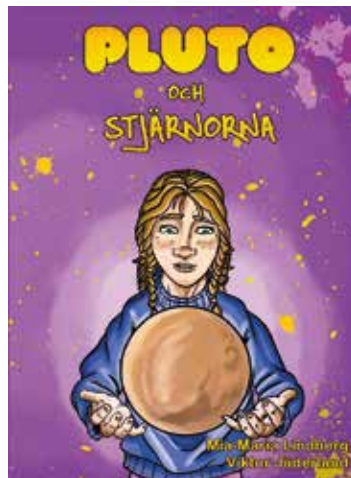
Utmärkta memoarer om den danska dövörelsen

Tegnsprog – hvorfor ikke?
av Asger Bergmann
Danske Døves Landsforbund, 2015
320 sidor

Asger Bergmann kan sägas vara Danmarks svar på Lars-Åke ”Låw” Wikström (f.d. ordförande för SDR). Han ledde det danska dövförbundet i 20 år och släppte nyligen en självbiografi. Redan i inledningen låter man sig förstå att boken är lovande med många träffsäkra exempel. Han berättar om hur han som 14-åring ger svagbegåvade elever lektioner i danska under lunchrasten. Han finner att de gör snabba framsteg tack vare teckenspråket, inte talet. Där och då bestämmer han sig för att bli döv lärare. Han uppnår så småningom sin dröm, efter en lång kamp. Han är även med och utvecklar teckenspråksutbildningen för hörande och sitter i World Federation of the Deafs styrelse med mera. Medan boken är fascinerande rakt igenom är det önskvärt att han reflekterar och går mer på djupet kring tiden då CI vinner mark och teckenspråket trängs tillbaka i Danmark. Sedan är det olyckligt att några faktafel smugit sig in i boken, t.ex. att Berlinmuren föll 1999 (korrekt svar: 1989 – säkert ett oavsiktligt felaktigt knapptryck). I övrigt är Asger Bergmanns memoarer ett betydelsefullt bidrag till dövhistorien inte bara i Danmark utan också i Sverige då vi har mycket gemensamt. Han har en utmärkt berättarförmåga. Inte förvånande – han är ju lärare.

Teckenspråk – ja, varför inte!

NICLAS MARTINSSON

Söt och viktig historia för barn och föräldrar

Pluto och stjärnorna
av Mia-Maria Lindberg
Med illustrationer av Viktor Jäderlund
Venaröds förlag, 2015, 52 sidor

Pluto och stjärnorna är en pedagogisk och väldigt söt och mjuk berättelse som vänder sig till hörselskadade barn i mellanstadieåldern och deras föräldrar. Boken handlar om den lilla flickan Linn och hennes pappa när de besöker hörcentralen. Linn hör inte men det vill hennes pappa inte riktigt förstå för det går visst att träna bort. Och teckenspråk, vad är det? Känns det igen? På hörcentralen sitter pappa upptagen med sin mobil och Linn fantiserar sig bort. Ut i rymden, bland stjärnor och planeter i jakten på... Ja, vaddå?

Pluto och stjärnorna kan bli en viktig bok för barn och föräldrar som funderar över hörsel och språk och kan nog ge bra input till samtal om den läses tillsammans. Den metaforiska parallellen med Pluto är fin och ger den enkla historien en lite mer gåtfull inramning. De snygga illustrationerna av Viktor Jäderlund är serietidningsinspirerade och väger upp den söta historien på ett bra sätt. Om man ska ha någon invändning så hade jag gärna sett fler bilder. Och det kan hända att man blir lite sugen på ett par hörapparater med dödsallar på, eller några stjärnor och planeter. Jag hoppas i alla fall att alla föräldrar till barn med CI eller hörapparater läser den ihop med sina barn. För att få fundera och identifiera sig men inte minst för slutets skull. Äntligen!

YLVA BJÖRKLUND

Ett viktigt bidrag till dövhistoriesamlingen

110 fantastiska år med Idrottsklubben Surd av Christy Kristensson, Edit Steiner, Urban Mesch och Johanna Mesch
Idrottsklubben Surd, 2015, 415 sidor

Teckenspråket har en stark muntlig tradition. På gott och ont. Jag har träffat på äldre döva som berättat en massa material nog så det räcker och blir över till flera böcker och filmer. Det kunde de allt. Men inte skriva ned dem. Filma var under lång tid opraktiskt och krångligt, långt ifrån lika enkelt som idag. Mycket kunskap, historia har tyvärr försvunnit med dem. Just därför finns det inget ett överflöd av böcker och filmer producerade av döva, om döva. Därför är varje dövhistorisk bok som dyker upp värdefull.

Denna bok handlar om dövidrottsklubben från Göteborg, IK Surd, bildad 1903. Boken tecknar ned klubbens första 110 år. Efter en kort inledning ägnar författarna klubbens stiftare Carl Daniel Andersson, Oscar Rydén och Gösta Wiberg ett kapitel var i boken. Sedan rivstartar man med ett kronologiskt bildspel varvat med smått och gott decennievis. Trevligt med mycket bilder. Man märker direkt hur viktiga idrottsklubbarna varit – och är – för dövörelsen. När en jubileumsbok sammanställs blir det lite svårt att gå på djupet, då skulle boken bli alldeles för tjock. En svår avvägning. Utöver en del faktafel och små men avgörande detaljer som att boken skulle varit tvåspaltig rakt igenom – kan boken utgöra som inspiration eller faktauppslag till fler böcker i ämnet döv idrottshistoria. Då gärna på djupet, tack!

TOMAS LAGERGREN